

СПАЙДЪР РОБИНСЪН НЕВОЛЕН ЧОВЕШКИ СМЯХ

Превод от английски: Светлана Комогорова, 2000

chitanka.info

Някои от хората, дето висят в Кръчмата на Калахан, хич ги няма — това е широко известно. Но има и такива, които съвсем ги няма.

Е, очевидно тях ги *има* там, поне в определен смисъл. Инак нямаше да ви предлагам Парадокс (така викаме на Сам Уебстър, нашият Док, като почне да вдига пара). Но ако клиента не можеш нито да го видиш, нито да го чуеш, нито да го пипнеш, нито да го подушиш, нито карти да му раздадеш, ако не хвърля сянка, не изпразва чаши и никога не ходи до клозета — може ли наистина да се твърди, че е там? Дори и ако през цялото време си приказвате с него?

При Калахан си имаме двама-трима редовни клиенти, които отговарят на това не-описание: наши стари и свидни приятели, чийто крак никога не е стъпвал в тази кръчма. Един от тях например е призрак — друг път ще ви разказвам за него, когато и двамата сме пили по още две-три отгоре. Но този, за когото искам да ви разкажа сега, е човешко същество. И макар веднъж да съм го виждал, мисля, че няма да го видя никога повече.

Един Лафторник миналата година Веселите чарлита се появиха с мрачен вид. Това бе нещо съвсем необичайно за тях, толкова необичайно, че погълна цялото ми внимание още щом ги мярнах — защото Веселите чарлита съвсем буквално са си спечелили името.

Док Уебстър вече беше победил в състезанието — нещо, което прави със същото постоянство, с каквото и господин Т печели спорове. Единственият начин Док да загуби е всички възможни каламбури по дадената тема вече да са се изтъркали, преди да му дойде редът; много по-често се случва, когато ничия глава вече не може да роди нищичко, Док да крие в ръкава си още четири-пет бъзика. Бихте могли да кажете, че нашият хроничен астеизъм е ятрогенен... но, много ясно, най-вероятно няма да го кажете.

Както например беше и сега: темата на вечерта беше от онези теми, толкова широки, че изглеждат неизчерпаеми — „Животни“. И ето какво беше положението: повечето от нас, старите кучета, нищо че сме от стари кози ярета, вече се бяхме кротнали като агънца, след като с нокти и зъби се бяхме борили лъвски; при всеки зверски лаф ревахме като магарета и захвърляхме чашите като мръсни котета. Ала вече се бяхме смълчали като риби. Само Док Уебстър, кукувицата му с кукувица, явно съвсем искаше да ни накара да изкукуригаме, та се

ослушвахме като гърмяни зайци на вятър и го зяпахме като телета в железница. И пак си турихме таралеж в гащите. Ето какво снесе той този път:

— Винаги съм се чудел на това, че женските от всички животински видове, освен човека, като че изобщо не се интересуват от съвокупления, в най-добрия случай. Повечето се съпротивляват активно, докато хормоналният натиск не ги принуди, а дори и тогава като че цялата работа не им носи почти никакво удоволствие. Защо ли, чудел съм се, единствено човешките женски са облагодетелствани с възможността да се наслаждават на неизбежното?

Добър въпрос. И аз винаги съм се чудел.

— Отговорът всъщност е съвсем прост. Хората го правят съвсем *на голо*.

— Олеле Боже! — изпъшка Щайниц Ситния. — Док, как *успя* да се сетиш?

Док примига, после се ухили.

— Погрешно ме разбрахте, сър, този път не беше шегичка. Не, имах предвид, че човекът е относително лишен от космена покривка — докато поради някаква садистична приумица на природата повечето от другите мъжки животни са надарени с космати пениси. Например пенисът на котарака е покрит с къси, остри косми, които растат в противоположната посока. (Изненадано, съчувствено мърморене се разнесе из цялата кръчма; няколко от дамите потръпнаха.) Значи... нищо чудно — продължи Док, скръстил ръце върху необятния си търбух, — че котката, като я забодее някой от тия рендета, котараците, *през цялото време е на тръни...*

Ужасеното мълчание се разтегна почти до пет секунди, а после го възнаградихме с висшата похвала: всички като един си зарязахме питиетата, запушихме носове и побягнахме с писъци в нощта.

Нощта навън беше приятна (не че напоследък за всички приятели на Мики Фин има значение каква е); усетих се, че не бързам да последвам останалата част от бандата обратно вътре. Нищо не грозеше чашата ми там, където я бях оставил, и ми се искаше няколко минути да остана насаме със себе си. Чувствах се... ами... притеснен е твърде силно казано, но не се сецам за никаква дума по средата между „притеснен“ и „доволен“. Просто един от онези леки душевни сърбежи, които на човек не му се иска особено да споделя с всичките

си приятели, мимолетен импулс да изсвириш някоя и друга нота на стария тромпет на самосъжалението.

Може би това беше неизбежно — тъкмо в момента, когато допушвах замислено цигарата си и казвах на пълната луна: „Някой друг път пак“, Веселите чарлита пристигнаха със своя „Гъндърбърд“ от 57-а и се нахакаха в неразборията. (По стар обичай паркингът на Калахан изглежда така, сякаш цял взвод психопати се е блъскал с колички по него. Накрая така са се оплели, че да е невъзможно да ги разплетеш, и са избягали. Половин дузина пъти на вечер ни се налага да излизаме навън, за да измъкнем някого, ама това ни най-малко не ни притеснява.) Само един поглед към великолепната им стара таратайка ми повдигна настроението.

Никой от тях двамата не се казва Чарли. Това е техен професионален псевдоним и много точно описва с какво се занимават. Те си изкарват хляба, като развеселяват хората. Може да сте виждали обявата им във вестника:

ДЕПРЕСИЯ? Рисквайте и отделете малко време на Веселите чарлита. 25 долара, ако ви развеселим, ни петаче, ако не успеем — вие си решавайте! Обслужваме 24 часа в денонощието, откликваме на спешни повиквания (от 22,00 до 08,00 часа таксата е двойна). Обадете ни се и си запазете час: какво имате да губите?

И, разбира се, на визитната им картичка го пише още по-кратко и ясно: **ПО-ВЕСЕЛО И ЩЕ ПОТРЪГНЕ.**

Не те са измислили този бизнес. Измисли го Том Фланъри преди няколко години. Той бе един от най-заразителните веселяци, който някога съм срещал, а и разполагаше с едно естествено предимство: по времето, когато се захвана с тази работа, на Том му оставаха около осем месеца от деветмесечната присъда, която му бяха дали лекарите. (И наистина той почина по график почти на определената дата.) Не говореше много за това, но то беше страхотен коз, когато си имаше работа със случаи на упорито самосъжаление. Колко ли хора биха имали нахалството да се чувстват потиснати, когато човекът до тях се усмихва и им разправя, че щял да умре, преди да ви върнат

надплатените данъци? Том не очакваше да натрупа пари от тази работа, но за негова изненада остави след себе си значително състояние.

Днешните Весели чарлита започнаха като клиенти на Том. И двамата се чувстваха потиснати поради едни и същи причини: бяха хронично безработни, а имената им бяха от ония, с каквито на родителите или трябва да се забрани със закон да кръщават децата си, или да им се пречи с тормоз и терор. Семейство Мор бе сметнало за уместно да кръсти сина си Лес; семейство Глум пък, с диагноза „злокачествени превземки“, беше кръстило своята дъщеря Мери^[1].

Предполагам, че Том Фланъри просто не е устоял на подобно съвпадение в имената. Той успя да убеди и двамата, че един от най-добрите начини да се развеселиш, е да се опиташ да развеселяваш другите (в края на краищата, при него се беше получило) и взе и двамата за чираци, като по този начин им разреши проблема с безработицата. И както вероятно се бе надявал, че ще се случи, двамата се влюбиха един в друг, а когато се ожениха, решиха проблема „ще вземе ли тя неговата фамилия“, като си ги размениха танто за танто. И всичко си застана на мястото. Тя стана Мери Мор, а той — Лес Глум^[2]. След като Том умря, те продължиха да развиват бизнеса, а понякога само историята с техните имена е достатъчна да накара клиента да се усмихне.

Лес и Мери не действат по някаква установена програма — по-скоро прилагат цял спектър от техники, които прекрояват така, че да подходат на всеки отделен случай. Те са мъдри и топли хора, с професионално настроени емпатични способности, а явно се радват и на забележително разбирателство в брака. Например един от първите им пациенти беше стар, самотен вдовец, който вече не изпитваше никаква радост от живота; след като всичките им усилия се оказаха безплодни, Мери и Лес си поговориха, решиха, че това може да помогне, а тъкмо в този случай няма да боли — и Мери прие възрастния господин в леглото си. Това свърши работа и оттогава се е случвало двамата (крайно рядко) да използват любенето като лек против меланхолията — поотделно или заедно. Досега това винаги бе давало резултат — в тези случаи те винаги отказват да им се плати. И за да избегнат престъпването на закона и за да имат стимул да пробват всички други възможности, преди да прибегнат до доброто старо

надеждно, но рисковано средство. Това пречи на човешката склонност да си измисляш какви ли не оправдания. Но някои случаи на депресия не се поддават на никое друго лекарство.

А ако дори и *това* не помогне, Мери и Лес домъкват клиента си в Кръчмата на Калахан.

Но тази вечер те не водеха клиент. Двамата излязоха от колата малко бавно, както ми се стори, и се запътиха към мен. Мери носеше нещо, прилично на голяма стереоуредба, а Лес държеше в ръце, доколкото виждах, книга с твърди корици.

— Хей, Джейк, какво става? — подвижна ми Мери.

— Нищо и половина — измърморих под носа си. После продължих високо: — От цели десет метра на паркинга, на лунна светлина, ти забеляза, че съм наумил нещо. Как? По ехото на онзи израз, какъвто имаше лицето ми точно преди да пристигнете? Вие, хора, сте непоправимо добри в това, знаете ли?

— Ох — изохка тихичко Лес.

Вече почти бяха стигнали до мен и третото нещо, което видях, беше, че книгата на Лес е кутия с видеокасета, а второто, което видях, беше, че уредбата на Мери беше видео, а първото, което видях, беше, че Лес и Мери бяха — поразително, съвсем нехарактерно за тях — ужасно потиснати и нещастни. Лицата им, походката им, езикът на тялото им — всичко говореше, че са толкова паднали духом, че повече няма накъде. Беше ги хванал, ако цитирам една от собствените си песни, блус с индустриална мощ.

— Исусе Христе мотористе! Какво ви е станало на вас двамата? — В ума ми започна да се оформя неприятно подозрение. — Ох, дявол да го вземе, да не би да сте загубили някого? — Подобно нещо се беше случило преди година — свръхдоза приспивателно. После цяла седмица всички се мъчехме някак си да утешим Веселите чарлита. Рискове на професията — а такъв нисък брой на провалите като веднъж годишно означава, че веселящите са просто свръхестествено добри. (Няма друг начин: тук няма застраховки за професионална небрежност.)

— Не — отвърна ми Мери. — Поне все още не.

— *Кажете* ми тогава.

— Първо ни кажи ти.

— Какво ми е на мене ли? Хей, ако го мерим по десетобална скала, аз съм за нула цяло и двайсет и пет, а вие, като ви гледам, удряте осмицата — става въпрос за скала като тая на Рихтер.

— Хайде де, кажи си. Щом е толкова просто, чудесно — тъкмо ще ни вдъхне увереност.

Вдигнах рамене.

— Добре. Просто ме беше налегнала завист.

— Към кого?

— Към Док.

— Аха.

— Обичам да разсмивам хората. И затова подбирам най-добрите майтапи, които съм научил, старая се и моите, дето ги измислям, да са най-добрите, работя върху темпото на разказване, опитвам се да накарам публиката да участва и да използвам тяхната реакция. Получава се доста сносно, повечето пъти се смеят или пъшкат, или каквото там съм търсил. Но Док може да издекламира номера на социалната си осигуровка с най-невъзмутим вид — и те ще изполягат от смях. Да му се не види, моите вицове са по-добри от неговите. Според мен дори ги разказвам по-добре от него — а на него се смеят повече, отколкото на мен! С тия негови невероятно усукани истории, с лигавия му глас и с палеозойските му лафове — и всичките си падаме от смях. Дори и аз! Той е просто роден смешник, а аз съм някакъв си там, дето се опитва да разсмива хората.

— А най-лошото е — додаде Лес, — че Док е такъв абсолютно готин човек, че просто няма начин да не го харесваш.

— Уцели десетката!

Мери се усмихна — блед призрак на нейната обичайна усмивка.

— Каква ирония... — И двамата с Лес се спогледаха.

Поклатих жално глава.

— За вас двамата — без съмнение. Добре де, както е казал Рибаци на Хил Ганд: „Турете ме в ред, готов съм.“

— Джейк — рече ми Лес, — преди няколко години ти ни даде да прочетем една книга, „Господарят на светлината“ от Роджър Зелазни, помниш ли я?

— Естествено, фантастичен роман за свят, създаден по индуистката митология.

— Точно така. А после дойде Буда и обърна каруцата. Виж сега, спомняш ли си как всеки от хората, станали „богове“, по своя воля можеше да си избере Аспект и да си създаде Атрибут?

— Яма можеше да стане Смърт и да изпие живота ти с очи. Аспектът на Мара бе Илюзията, а негов Атрибут — да замъгли ума ти само с един жест. И така нататък.

— Точно така. Е, с Док е същото. Неговият Аспект е Хуморът. В преносен, но и в много реален смисъл Док Уебстър е Хуморът — или поне тогава, когато той реши да прояви своя Аспект. А негов Атрибут е способността да те накара да се напикаеш от смях. Да му завиждаш е все едно да завиждаш на цвете за това, че никога не му се налага да използва дезодорант.

— Хм... — рекох. — Като че схващам. Смешно е да завиждаш на боговете.

— Особено когато сам си такъв.

— Ъ?

— Джейк — намеси се Мери, — кога за последен път са те прекъсвали, докато пееш?

— Ами... май нещо не си спомням... Извадя ли китарата, и хората като че млъкват.

Лес докара тайнствената си имитация на Мартин Мъл.

— Спомняш ли си голямата фолкзаплаха от петдесетте? — произнесе той. — Тия глупотевини насмалко да се прихванат. Джейк, не си ли забелязал, че си комай единственият останал фолк певец на Лонг Айленд, който все още редовно си намира работа? Не се ли сецаш защо на тебе не ти трябва всякакви електроники и хиляда вата и ритъмсекция, за да те ангажират? Човече, когато вземеш Лейди Макбет в ръце, туриш я в скута си и отвориш уста, ти изразяваш своя Аспект, а когато ѝ стиснеш врата, изтръгнеш звук и запееш с нея, ти създаваш своя Атрибут. Док Уебстър е Хуморът, Джейк, а ти си Музиката. Не го ли знаеше?

Замислих се... и изведнъж се усмигнах.

— Абе, хора, вие откъде го измислихте това име — Веселите чарлита?

— Може би защото притежаваме пълните събрани съчинения на Уолт Кели — подхвърли ми Лес. — Хайде да влизаме вътре.

— Чакайте... ами *вашият* проблем? Това, разведряването трябва да е като кърменето — и двете страни да бъдат доволни.

— Циц на тебе — цоц на мене? — попита невинно Мери.

Лес я изгледа ужким на кръв.

— Според мен трябва да внесем нашия проблем вътре — заяви той. — За него ще ни трябват много глави.

И така, влязохме вътре и седнахме.

Майк Калахан се приближи бавно, като бършеше ръчища в престилката си и щом забеляза веселяците, се усмихна до уши. Извади една кибритена клечка от тия, дето ги внася от Канада, драсна я по наболата си брадица и запали наново недоразвитата си зловонна пура от тия, дето ги внася от пъкъла.

— И ако това не са Винце-в-каците! Какво ще искате?

Допих бирата, която бях оставил на бара, и отговорих и за трима ни.

— Благослови ни, Отче, защото имаме жажда.

Калахан кимна и забърка три порции Божия благословия. Варварите го наричат ирландско кафе, а са ми казвали, че дори съществуват и такива места, където не заскрежават със захар ръбчето на чашата, преди да го наляят; но ние, дето пием в Кръчмата на Калахан, знаем, че прекрасното в живота трябва да се тачи.

— Ето ви ги.

По лицето му познах, че Майк се е усетил какво им е на веселяците и му се иска да разбере защо така са им потънали гемиите. Но... вижте, вися в тая кръчма вече от сума ти години. Но ако утре вляза тук с татуирана на челото тоалетна чиния, Майк Калахан хич няма и да забележи — освен ако аз не повдигна въпроса. Майк обича хората сами да си казват какво ги мъчи, та да им олекне — и затова е дал изрична заповед на Еди Бързака, спипат ли някого, че задава неудобни въпроси, незабавно да го обезсърчи с палката.

От време на време обаче той сам си позволява да подведе хората да му дадат показания.

— Та... как е животът? — попита той, след като ни благослови.

— Майк, оная бракма в задната стая работи ли още? — изплъзна се Мери.

Бабанкото примига.

— Ами да. Използвам го за монитор на микропроцесора.

Кръчмата на Калахан е вързана за кабелна телевизия, но доколкото се сещам, телевизорът е бил изнасян и включван само по повод коронации, убийства, снимки от космоса и за последния епизод на „Военнополева болница“^[3]. За да бъде включен, се изисква или всички присъстващи клиенти единодушно да гласуват „за“, или — което се случва още по-рядко — на Майк Калахан да му щукне.

Мери вдигна видеото от скута си и го постави на бара.

— Ще го изкараш ли, Майк? Искаме да свикаме събрание.

Рижавият кръчмар беше също толкова озадачен и любопитен, колкото и аз (както забелязвах), но само кимна.

Е, естествено, че докато телевизорът загрее и вържат видеото за него, веселящите бяха привлекли целокупното внимание на всички присъстващи. Калахан раздаде пълни чаши на нуждаещите се и ние се облегнахме назад, за да видим какво са ни приготвили те двамата.

— Хора — започна Мери, пхна касетата във видеото и постави пръст на копчето „вкл“, — ние имаме клиент, с когото не знаем какво да правим и искаме да ви помолим за помощ.

В отговор всички се развикаха „готово“, „естествено“, „че може ли инак“, а Разреденото се провикна от ъгъла:

— Че що просто не го или не я доведете тука?

По лицето на Мери трепна болка.

— В обичайния случай тъкмо това бихме и направили. Но този случай си пада малко уникален, та решихме, че ще е разумно първо да ви подготвим. Може би няма да успеете да ни помогнете, и ако не можете, ще ни заболи повече, отколкото ако изобщо не опитаме.

— Чувствам се обиден — заяви Разреденото, колкото на шега, толкова и на сериозно. — Това тук е *Кръчмата на Калахан*. Да не би да беше нужно да ни подготвяте, като докарахте онзи, без едната челюст?

— Не — съгласи се Мери. — И тогава вие бяхте великолепни. Но сега е по-друго.

— Просто трябва да сме сигурни — додаде Лес. — Това момче е на ръба. Ето за какво става въпрос: записът, който сега ще ви пусне Мери, продължава около две минути. Ако успеете да го изгледате от

край до край в мъртва тишина, без никой да издаде нито звук, утре вечерта го водим тук. Става ли?

— Вашият клиент ли е заснет на видеозаписа? — попита Калахан.

— Точно така.

— Фасулска работа — заяви Разреденото. — Пали.

Мери кимна, натисна копчето...

... и всички изпопадахме от смях.

Тя спря записа, смехът рязко секна и настана слисана тишина.

Тя отново протегна ръка към копчето, а ние бяхме два пъти по-решени да не се разсмеем... но само след пет секунди и последният от нас се гърчеше в безпомощен, изпълнен с ужас смях.

Тя отново спря касетата, после я пусна пак; този път така си прехапах езика, че чак потече кръв — и пак не успях да съдържа изблика на смях. Никой не успя — включително и Калахан.

— Сега разбираш защо навън проблемът ни се виждаше толкова ироничен, Джейк — смънка Мери, след като за последен път спря касетата и я извади от машината.

Кимнах — бях като ударен от гръм.

Някога да сте се оказвали в положение, в което смехът е кошмарна нелепост, но не можете да се съдржите? Чувството е ужасно, все едно да се насереш в гащите. Чак сега разбрах защо веселящите никак не бяха весели. Представете си, ако Док Уебстър съвсем буквално *не можеше* да не бъде смешен...

— К'во беше т'ва бе, мамка му? — въздъхна Еди Бързака.

— Това — отвърна мрачно Док — е най-тежкият случай на Синдром на Турет, който съм виждал през живота си.

— Док — избухна Разреденото, — да не се опитваш да ми кажеш, че това нещо е някаква *болест*? Що за тип според тебе е Господ тогава?

Док ни обясни всичко за Синдрома на Турет. Никой не знае какво го причинява. Може да сте виждали материала за него в шоуто на Дик Кавет — излъчват го по нощите, когато зрителите, които си плащат, вече не гледат. Аз бях го гледал и разпознах симптомите почти толкова бързо, колкото и Док, но човек трудно можеше да си представи, че

някъде по света има по-нещастна жертва от клиента на веселящите; синдромът при него бе изявен в изключително тежка степен.

Синдромът на Турет включва неволни гърчове, сумтене и лай. Никой от страдащите никак не е щастлив от това, но този младеж случайно имаше постоянен тик, точно като физиономията, която най-великият комик на света би направил, за да ви накара да умрете от смях; сумтеше *досуц* като горила, която прави любов, а и не само че неспирният му лай беше *невъзможно* кучешки, ами и в лицето приличаше на кокер шпаньол повече и от Ринго Стар в ранния му период. Цялостният ефект бе опустошително, дяволски смешен; трите симптома, всеки от които поотделно беше достатъчно смешен, заедно помитаха всичко.

— Казва се Били Уокър и е на осемнайсет години — обясни Лес. — Болестта го е сполетяла на петнайсет, тя обикновено поразява младите, и обичайните лекарства като „Халдол“ и така нататък не му помагат ни най-малко. За разлика от повечето страдащи той не може нито да потисне, нито да контролира симптомите дори и за кратко. Този запис е правен от двама специалисти от „Джон Хопкинс“ — наложило се е да излязат от стаята, докато камерата работи, иначе са щели да провалят аудиозаписа. Вече от две години Били живее затворен в малка къщичка в Роки Пойнт, родителите му го издържат. Откакто е болен, си е намерил един-единствен приятел — някакъв сляп и глух човек, с когото се запознал в „Хопкинс“. Живели заедно една година. Човекът починал преди две седмици, Били попаднал на обявата ни и се свърза с нас.

— Как се свърза с вас? — попитах.

Мери се натъжи още повече.

— Много ме е срам, че трябва да ви го призная. Три пъти ни се обажда по телефона и трите пъти ние решавахме, че някой си прави майтап. Третият път Лес побесня и му каза да се пръждосва — и тогава той ни прати писмо.

— Как е успял да държи химикалката с този гърч?

— Не е успял. Беше написал писмото на машина, удрял е клавишите между гърчовете.

— Исусе!

— На това отгоре е изключително интелигентен и чувствителен, с останки от някога невероятно чувство за хумор.

— Успяхте ли да прекарате някакво време заедно? — попита Калахан.

— Много трудно, около половин час — отвърна Мери. — Най-дългият период, през който успявах да се удържа да не се разкискам, беше десетина — двайсет секунди. Най-накрая се предадох, уверих го, че имам нещо страхотно наум, и се магнах. Ребрата още ме болят. В този лай има нещо, с което просто не можеш да свикнеш. Вижте, някой тук има ли някаква представа какво бихме могли да направим за горкичкия синковец? Толкова е самотен, по дяволите, че както се смееш, и ти потичат сълзите, честна дума.

Всички бяха тъжни, но никой не можеше да се сети за нищо.

— Просто съм като пребит...

— Освен да му помогнем на горкото да се самоубие по възможно най-безболезнен начин...

— Може пък да му мине... с времето...

— Да намерим цяла тумба слепи и глухи... тц, не става.

Лес и Мери униваха все повече и повече.

— Като че се сетих — обади се Калахан. Двамата рязко извърнаха глави и у тях сякаш започна да се заражда надежда. — Ей, Разредено? Я ми заеми за минутка твойта капа, а?

Макгонигъл се озадачи, но с готовност подхвърли на Майк фуражката на нощен пазач, която носи в свободното си време (защото толкова прилича на полицейска фуражка, че на магистралата нито го спират, нито го глобяват, нито го гонят по петите). Майк я улови, отвори касата, награби шепа банкноти и ги пусна в шапката.

— Дами и господа — избоботи той, — търся някъде към триста долара. — И ми подаде шапката.

Огледах се, преброих, че сме около петдесет — шейсет души и пуснах вътре петарка. После се сетих колко от редовните клиенти напоследък са останали без работа, пуснах още пет и подадох шапката нататък.

Когато стигна обратно до Калахан, фуражката преливаше от пари. Той ги преброи — излязоха четиристотин двайсет и пет. Барманът ни се усмихна до уши и ни огледа.

— Благодаря ви, хора. Току-що приключихме с касата за вечерта. — И почна да раздава пиене на всички присъстващи.

— К'во шъ прайш с тия мангизи бе, шефе? — попита Еди Бързака.

— Утре вечерта ще разбереш, Еди. Или може би вдругиден вечерта — може да поиска време, докато го нагласим.

— *Какво* да нагласим? — обади се в хор Лес и Мери.

— Дайте да се видим утре по обяд, ще ви покажа — обеща им Калахан.

Следващата вечер беше филморската вечер край камината (известна и като „Сипи още!“). Тогава ние с Еди по традиция свирим заедно. Липсваха четирима души, които очаквах да заваря тук: веселяците, Еди и самият Калахан. Том Хауптман, помощник-барманът, не можа да ни каже нищо, освен че Майк му се обади късно следобед и го помолил да замести. Така че подхванах соло, то вървеше доста добре, но някъде по средата ми хрумна една идея и поканих Док Уебстър да изпее китка смешни песни. Двамата направо ги разбихме.

На другата вечер цъфнах някъде към осем без петнайсет. Калахан беше там, на обичайното си място зад бара. Том Хауптман също беше там. Това беше малко странно: Майк обикновено има нужда от помощ в събота и неделя, когато навалицата е най-голяма, а тази вечер нямаше достатъчно клиента, та да оправдава присъствието и на двамата бармани. Телевизорът отново се мъдреше върху тезгяха, но като че беше включен на канал, който не излъчваше нищо — по екрана му се гонеха хоризонтални ивици. Калахан ме видя, измери ме с поглед и докато стигна до него, вече ми беше подредил чашката „Бушмил“ и халбата бира на бара. Както обикновено, тъкмо това щях да си поръчам, стига да ми беше дал възможност.

— Добър ти вечер, Джейк.

— Здравсти, Майк. Какво ще правиш с оная история с Били Уокър?

Той дръпна от пурата си.

— Ще разберем заедно в девет часа.

— Добре, прави се на тайнствен тогава — рекох и отпих няколко глътки, като разреждах с бира и се наслаждавах на контраста между

вкусовете и гъстотата. — Хей, къде е дъската? Нали днес е Вечерта на гатанките?

На Вечерта на гатанките някой от нас измисля загадки, а останалите се мъчат да ги разшифроват. Всяка отгатната гатанка струва на майстора/майсторката на гатанките едно питие за негова/нейна сметка. Всяка неразгадана означава безплатно питие за него/нея. Най-често използваме класическия „Невидим идиот“ или метода на изопачения превод. Сигурно сте чували стария анекдот за преводача, дето превел „Далеч от очите, далеч от ума“ като „невидим идиот“. И ние така. Например „близо до; ламя, кръчма“ е „при; хала, хан“, иначе казано: „При Калахан“. Точката и запетаята означават края на дадена дума, запетайките разделят отделните части на една и съща дума. Понякога тия гатанки са много завързани — веднъж месеци наред гадахме какво ли ще да е това „М/Ж; глупав“, докато се сетим, че е „пол; неумен“, сиреч Пол Нюман. Обикновено майсторът на гатанките (първенецът от миналата седмица) вече щеше да е надраскал поне половин дузина гатанки с тебешир върху голямата черна дъска до вратата, та да си блъскаме главите, но победителят от миналата седмица беше самият Калахан, а той дори не беше извлякъл още дъската навън.

— И до тях ще стигнем — заяви той и отиде да поднови безплатния обяд.

Така че удавих любопитството си в най-старото уиски на света (получили са разрешителното за дестилация през 1608 г.) и се заслушах как Еди си пробиваше път през потпури от Юби Блейк, Уили дъ Лайън, Пайнтоп Смит и Мемфис Слим. На Еди му се беше наложило да поръча за пианото си специални чукчета — кабарчетата им постоянно изпадаха. Мъничко съжалявах, че си оставих китарата у дома — липсваше ми седмичното свирене със завързака. Докато той свиреше, кръчмата се напълни и нашите духове затанцуваха в такт с веселата му мелодия. Прихване ли го Еди вдъхновението, хората млъкват и се кефят. Веднъж един новак вдигна шум и сепна дребосъка посред „Пръсти чевръсти“. Еди измъкна палката от ботуша си, метна я през стаята, просна оня и проклет да бъда, ако палката не кацна обратно право в ръката му. А докато траеше цялата тази процедура, не обърка нито нота! В Ред Хук ги възпитават здравата.

Когато ръцете вече почваха да ме болят от пляскане в такт, Еди мина в класическо барово заключение и закова последния акорд сред буря от аплодисменти. Виелица от празни чаши се изсипа в камината и всички те се разбиха едновременно в негова чест, което за известно време отвори доста работа на двамата бармани. А после Калахан призова към ред. Погледнах си часовника: беше почти девет.

— Дами, господа и редовни клиенти — обяви той, — днес е Вечерта на гатанките. Според обичая аз съм майсторът на гатанките поради туй, че миналата седмица направо ви сравних със земята и ви накарах да си глътнете граматиката. Но този път ще предоставя думата на гост — майстор на гатанките. — И извади нещо плоско, подключено с кабел към телевизора. Клавиатурата на микропроцесора му. Бъзикна я нещо и ивиците престанаха да се гонят по екрана.

Добре де, бавно загревам.

— Компютърът ли ще загатва гатанките?

— Не точно.

— Какво е това нещо, дето е подключено към терминала? — попита Разреденото.

— Модем — отвърна Калахан и точно тогава два звука прозвучаха едновременно: часовникът ми изписука, а телефонът иззвъня.

Едрият рижав барман вдигна слушалката и я постави на вилката на модема. На екрана веднага започнаха да се изписват букви:

**ЗДРАСТИ, ХОРА. ТАЗИ ВЕЧЕР АЗ СЪМ МАЙСТОР
НА ГАТАНКИТЕ. КАЗВАМ СЕ БИЛИ УОКЪР.**

Усетих как върху физиономията ми израства огромна усмивка.

— Майк, гадино недна, ти си гений. Дай я насам тая клавиатура.

Той ми показва как се използва и аз изписах:

ЗДРАСТИ, БИЛИ. ИМЕТО МИ Е ДЖЕЙК.

ЩОМ ЗА ТЕБЕ Е ДЖЕЙК, И ЗА МЕНЕ Е ДЖЕЙК — дойде отговорът. Забелязах, че горе-долу след всяка десета буква се появява интервал, и разбрах, че всяка пауза означава гърч.

ДОБРЕ, ХАЙДЕ ДА СИ ПОИГРАЕМ НА ГАТАНКИ.

Цялата тайфа се беше скупчила около монитора, бърбеше и се смееше. Обясниха какъв е случаят на хората, които онзи ден вечерта не бяха тук.

ДОКОЛКОТО РАЗБРАХ, ЧЕТЕТЕ ФАНТАСТИКА?

Ноа Гонсалес и аз открай време си четем фантастика; що се отнася до другите от тайфата — ами, да речем, някъде между втория пътешественик във времето и третия извънземен, вяснали се при Калахан, и те почнаха.

АМИ ЧЕ ДА.

ДАВАЙТЕ ТОГАВА — изписа той, а следващите редове се появиха толкова бързо, че сигурно ги беше запааметил предварително:

ЯЗ; ФАСУЛА.

ИЗКУСТВЕН ЧОВЕК; КВО?; КРЪЧМА, БАУ!

ЖАЛКО; АСТРОНОМИЧЕН ЪГЪЛ.

ЛАГЕР, ПРОЛИВАЙ; (ТИХО!) ЛЕГЕНДА.

МЪЖКА ДЖОНКА; (ДОЛУ!); И ПРИ ТОВА,
ТАНЦОВА
ЗАБАВА.

КАКВА Е ТЕМАТА? — попитах го.

ТИ ЩЕ КАЖЕШ.

СЕГА ВЕЧЕ ЗНАМ ЗАЩО МУ ВИКАТ КУРСОР^[4].

Е, докато се мъчехме с неговите гатанки, всички подред си поприказвахме с Били; потрябваха ни цели няколко часа, докато се сетим, че темата е „Писатели фантасти“, а отговорите бяха, както следва:

Бент; боба = Бен Бова.

Робот; А?; хан, лай = Робърт А. Хайнлайн.

Язык; азимут = Айзык Азимов.

Стан, лей; (Шшт!), мит = Станли Шмит.

Джон; (У!); Хем, бал = Джон У. Кембъл.

По това време на Док Уебстър му хрумна идеята Били да кандидатства за стипендия и да започне да работи по компютърна мрежа за хора, които не излизат от домовете си. По всичко личеше, че ще станем добри приятели. О, понякога в ума ми изникваше образът на

човека от другата страна и започвах да се кискам въпреки себе си. Но той никога не разбра за това. Винаги съм мразил ония стари, та брадати дивотии, дето високите технологии си били сами по себе си обезчовечаващи.

И както рече Док Уебстър, Билито си лае, на екрана си върви...

[1] Лес Мор (Less More) означава буквално „по-малко повече“, а Мери Глум (Merry Gloom) — „весела мрачност“. — Б. пр. ↑

[2] Сега вече преводът на имената им може да гласи „повече веселба“ и „по-малко кахъри“. — Б.пр. ↑

[3] Телевизионен сериал, създаден въз основа на едноименния филм на Робърт Олтман от 1970 г. и излъчван от 1972 до 1983 г. Последният му епизод, който трае два часа и половина, бие всички рекорди по зрителски интерес. — Б.пр. ↑

[4] „Курсор“, фонетично близо до „сита?“, което на английски означава и „ругая“, „псувам“. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.